

Fremsat den 3. oktober 2024 af børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Midlertidig fratagelse af en forælders rettigheder efter folkeskoleloven ved en elevs ophold på krisecenter)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 989 af 27. august 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 54, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »eleven«: », jf. dog stk. 3«.

2. I § 54 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Opholder en elev sig i en boform efter § 109 i lov om social service med den ene forælder, og godtgøres det, at opholdet skyldes vold som defineret i § 109 i lov om social service fra den anden forælder, kan kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor eleven senest var folkeregisteret, hvis det er påkrævet af hensyn til elevens sikkerhed og trivsel

efter anmodning fra den forælder, som barnet opholder sig hos, med henblik på skoleskift træffe en afgørelse om bortfald af den anden forælders rettigheder i henhold til stk. 1, 1. pkt. Afgørelsen kan træffes for en periode på op til 6 måneder, eller til der er truffet afgørelse om midlertidig eller endelig placering af forældremyndigheden efter forældreansvarsloven. Oplysninger, der kan tjene til at identificere barnets opholdssted, må ikke oplyses til den forælder, hvis rettigheder begæres frataget efter 1. pkt. under sagens behandling, herunder i forbindelse med den endelige afgørelse.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2025.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Dette lovforslag udmønter en aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti af 15. december 2023 om at ændre folkeskolelovens regler for at sikre bedre adgang til skoleskift for elever, som opholder sig på et krisecenter.

Børn, der vokser op i hjem med vold, har øget risiko for at mistrives og for at klare sig dårligere i skolen end deres jævnaldrende. Når børn flytter med en voldsudsat forælder på krisecenter, er stabilitet i dagligdagen helt afgørende. At kunne komme i skole er en vigtig del af den stabilitet.

Folkeskoleforligskredsen har derfor indgået aftale om at ændre folkeskolelovens regler, så en kommune får mulighed for efter anmodning at fratage en forældremyndighedsindehaver rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt. En afgørelse om at fratage en forældremyndighedshavers rettigheder i henhold til § 54, stk. 1, 1. pkt., vil betyde, at en forælder, som opholder sig på et krisecenter sammen med et barn, efterfølgende uden den anden forælders viden og samtykke kan flytte barnet til en anden folkeskole.

Ændringen skal sikre, at børn, der er på et krisecenter, kan komme i skole, når det af hensyn til barnets sikkerhed vil være nødvendigt at skifte skole for at beskytte barnets eller den medfølgende forældres anonymitet under opholdet på krisecenteret, således at den anden forælder ikke får kendskab til deres opholdssted.

Det foreslås, at ændringen træder i kraft den 1. januar 2025.

2. Midlertidig fratagelse af en forælders rettigheder ved elevs ophold på krisecenter

2.1. Gældende ret

Det fremgår af folkeskolelovens § 54, stk. 1, 1. pkt., at forældrenes rettigheder efter § 3 b, § 9, stk. 3 og 4, og §§ 12-14, § 16 c, stk. 3, og §§ 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven.

De i stk. 1, 1. pkt., citerede rettigheder vedrører risikotest for ordblindhed (§ 3 b), afgørelse om udnyttelse af retten til at blive udsendt i praktik på 8. og 9. klassetrin (§ 9, stk. 3), beslutning om en elevs deltagelse i særlige undervisningsforløb (§ 9, stk. 4), beslutning om, at en elev rykkes et klassetrin op eller undervises på samme klassetrin i 2 år (§ 12, stk. 1), henvisning til specialundervisning som ikke er af foreløbig karakter (§ 12, stk. 2), forældres ønsker om optagelse i en skole beliggende i en anden kommune end bopælskommunen i forbindelse med specialundervisning (§

12, stk. 3), afgørelse om valg af fag og om fortsat skolegang i 10. klasse (§ 12, stk. 4), regelmæssig underretning af eleverne og forældrene om lærernes og eventuelt skolens leders syn på elevernes udbytte af skolegangen og resultatet af test (§ 13), forældreinddragelse i forbindelse med afgørelse om indstilling af eleven til frivillige prøver (§ 14), samtykke til elevens deltagelse i fjernundervisning (§ 16 c, stk. 3), afgørelse om valg af fag og om brobygning (§ 19 d, stk. 8), samtykke til aftale om deltagelse i erhvervsrettede 10.-klasseforløb (§ 19 e, stk. 5), afgørelse om indstilling til 10.-klasesprøver (§ 19 f, stk. 2), forældres ønske om optagelse af børn og unge i folkeskolen i bopælskommunen (§ 20), forældres samtykke til henvisning af en elev til en anden skole, herunder f.eks. en fri grundskole (§ 22, stk. 2), forældrenes samtykke til indlogering i skolebyen (§ 27, stk. 1), beslutning om at en elev efter afslutning af 7. klasse opfylder undervisningspligten ved at deltage i særligt tilrettelagte forløb eller helt eller delvis opfylder undervisningspligten i erhvervsrettet uddannelse eller erhvervsrettet beskæftigelse med henblik på at afklare elevens uddannelsesvalg, beslutning om eleven skal undervises i andre af folkeskolens fag end dansk og matematik (§ 33, stk. 5), beslutning om hvilken undervisning eleven skal deltage i (§ 33, stk. 7), tilladelse fra skolens leder til, at en elev på 7.-9. klassetrin delvis opfylder sin undervisningspligt ved at deltage i undervisning i fag inden for folkeskolens fagrække i den kommunale ungdomsskole (§ 33, stk. 8), tilladelse fra skolens leder til, at en elev i begrænset omfang opfylder sin undervisningspligt ved at deltage i undervisning i en kommunal eller statsligt støttet musikskole eller ved eliteidrætsudøvelse i en idrætsforening (§ 33, stk. 9), beslutning om udsættelse af et barns undervisning til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling (§ 34, stk. 2), anmodning om optagelse af barn ved skoleårets start trods beslutning om rullende skolestart (§ 34, stk. 3), indskrivning efter anmodning af barn i folkeskolen fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år (§ 36, stk. 1), forældrenes rettigheder i forhold til frit valg af folkeskole (§ 36, stk. 3), rettigheder i forhold til optagelse i skolefritidsordning (§ 36, stk. 7), optages i børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet inden 1. oktober fylder 5 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen (§ 37), bestemmelser om indskrivning af børn i folkeskolen og om optagelse af børn i skolefritidsordning ved anvendelse af den digitale ansøgningsløsning (§ 38) samt adgang til klage over afgørelser om henvisning eller afslag på henvisning til specialundervisning mv. (§ 51).

Ved fælles forældremyndighed tilkommer forældrenes rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt., herunder reglerne om skoleindskrivning og skoleskift, således forældrene i fællesskab.

Bestemmelsen i § 54, stk. 1, 1. pkt., fortolkes i praksis således, at når en skole er bekendt med, at forældremyndighedsindehaverne bor hver for sig, men der er fælles foræl-

dremyndighed, og det ikke er tilkendegivet over for skolen, at der er uenighed mellem forældrene, kan skolen gå ud fra, at den ene forælder også handler på den anden forælders vegne, da fælles forældremyndighed kræver samarbejde af forældrene.

Kun hvis den anden forælder udtrykkeligt har tilkendegivet sin uenighed om skolevalg eller skoleskift, vil skolen skulle inddrage den anden forælder – for eksempel i forbindelse med skoleskift.

Baggrunden herfor er, at fælles forældremyndighed kræver, at forældrene skal samarbejde for barnets bedste, hvorfor det som udgangspunkt kan lægges til grund, at der er enighed mellem forældrene i samarbejdet med skolen.

Der er ikke i den gældende folkeskolelov mulighed for at fratage en forældremyndighedsindehaver rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt. Den eneste modifikation til bestemmelsen er i § 54, stk. 2, hvorefter skolen kan anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed.

Efter § 109, stk. 1, i lov om social service (serviceloven) skal kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer, som har været udsat for vold i nære relationer. Vold i nære relationer omfatter forskellige former for vold; psykisk vold herunder stalking, fysisk vold, seksuel vold, økonomisk vold, materiel vold, digital vold, og æresrelateret vold. Boformer efter § 109 i kaldes også krisecentre. Personerne kan være ledsaget af børn, og de modtager under opholdet omsorg og støtte. Krisecentre efter servicelovens § 109 er omfattet af det såkaldte selvmøderprincip, som indebærer, at optagelse kan ske ved direkte personlig henvendelse på krisecentret uden forudgående kommunal visitation. Det er lederen af krisecenteret, der træffer afgørelse om optagelse og udskrivning af personen på krisecenteret, jf. § 109, stk. 4, i serviceloven. Efter praksis udsteder krisecentre erklæringer om baggrunden for opholdet.

Krisecentre har ikke noget formelt ansvar for, at børn og unge på centret får undervisning. Krisecentret har dog pligt til at underrette barnets bopælskommune, hvis barnet ikke opfylder undervisningspligten, og hvis der er behov for særlig støtte i den forbindelse.

2.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med aftale af 15. december 2023 blev det besluttet at give mulighed for at fratage en forældres rettigheder efter folkeskolelovens § 54, stk. 1, 1. pkt., for derved at lette muligheden for skoleskift for en elev, som opholder sig på kvindekrisecenter eller et § 110-tilbud i henhold til lov om social service.

Det er aftalepartiernes opfattelse, at det fortsat bør være udgangspunktet, at eleven fortsætter på sin hidtidige skole. Det giver færrest afbrydelser i elevens skolegang, og det sikrer,

at eleven går på den skole, som elevens forældre er enige om, er bedst.

Aftalekredsen anerkender dog samtidig, at det i enkelte tilfælde af hensyn til elevens sikkerhed eller trivsel vil være nødvendigt, at eleven ikke fortsætter skolegangen på sin hidtidige skole for at beskytte elevens eller den medfølgende forældres anonymitet under opholdet på krisecenteret, således at den anden forælder ikke får kendskab til deres opholdssted.

På denne baggrund er aftalekredsen enig om med henblik på at lette skoleskift i forbindelse med ophold på et krisecenter at indsætte en ny bestemmelse i folkeskolelovens § 54, stk. 3. Henvisning til servicelovens § 110 i aftalen er ikke medtaget i dette lovforslag, da de mandekrisecentre, som i dag er § 110-tilbud og hvor børn opholder sig med deres far, forventes at omregistrere sig til § 109-tilbud (krisecentre) efter ikrafttrædelsen af lov nr. 329 af 9. april 2024 om ændring af lov om social service og forskellige andre love (Ligestilling af krisecentertilbud til mænd m.v.) den 15. april 2024. Efter lovændringen gælder § 109 for både kvinder og mænd.

Det vil således fremgå af bestemmelsen, at opholder en elev sig i en boform efter § 109 i lov om social service med den ene forælder, og godtgøres det, at opholdet skyldes vold som defineret i § 109 i lov om social service fra den anden forælder, kan kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor eleven senest var folkeregisteret, hvis det er påkrævet af hensyn til elevens sikkerhed og trivsel efter anmodning fra den forælder, som barnet opholder sig hos, med henblik på skoleskift træffe en midlertidig afgørelse om bortfald af den anden forælders rettigheder i henhold til stk. 1, 1. pkt. Afgørelsen kan træffes for en periode på op til 6 måneder, eller indtil der er truffet afgørelse om midlertidig eller endelig placering af forældremyndigheden efter forældreansvarsloven. Oplysninger, der kan tjene til at identificere barnets opholdssted, må ikke oplyses til den forælder, hvis rettigheder begæres frataget efter 1. pkt. under sagens behandling, herunder i forbindelse med den endelige afgørelse.

Da der er tale om et indgreb i en forælders rettigheder i forhold til eget barn foreslås det, at rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt., højst vil kunne fratages i 6 måneder, og indgrebet vil falde bort, hvis der inden dette tidspunkt er truffet afgørelse om midlertidig eller endelig placering af forældremyndigheden hos den ene forælder efter forældreansvarsloven, eller hvis barnet fraflytter et krisecenter til egen bolig.

Det foreslås, at det vil være elevens seneste bopælskommune inden opholdet på krisecenteret, som efter anmodning fra den forælder, som eleven opholder sig hos, skal træffe afgørelse i sagen.

Afgørelsen vil skulle træffes på baggrund af en eventuel udtalelse fra det relevante krisecenter samt andre relevante oplysninger fra f.eks. politiet eller de sociale myndigheder om vold i familien mv. Efter praksis udsteder krisecentre en erklæring om baggrunden for opholdet. Foreligger der

en sådan krisecentererklæring, der samtidigt indeholder oplysninger om barnet og barnets perspektiv på baggrund af volden m.v., vil den oftest kunne danne grundlag for at træffe en midlertidig afgørelse om fratagelse af rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt.

I øvrigt vil der konkret være tale om en afvejning mellem karakteren af volden og dennes betydning for barnet, samt hensynet til den anden forælders rettigheder. I forhold til karakteren af volden skal det tages i betragtning, at vold i nære relationer omfatter flere forskellige former for vold; psykisk vold herunder stalking, fysisk vold, seksuel vold, økonomisk vold, materiel vold, digital vold, og æresrelateret vold.

Af hensyn til elevens krav på skolegang er det hensigten, at en anmodning efter bestemmelsen vil skulle færdigbehandles inden 7 arbejdsdage efter modtagelsen, medmindre dette på grund af sagens kompleksitet undtagelsesvist ikke er muligt.

Det bemærkes, at en afgørelse der træffes i medfør af det foreslåede stk. 3, vil være en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Det betyder bl.a., at den forældremyndighedsindehaver, hvis rettigheder frataget, vil have en række partsbeføjelser, herunder ret til partsaktindsigt og partshøring, og at der stilles en række krav til selve afgørelsen, herunder om begrundelse. Der fastsættes ikke regler om klageadgang i forhold til kommunalbestyrelsens afgørelse, som derfor vil være endelig. Der er lagt vægt på, at afgørelsen alene har virkning til, der træffes afgørelse efter forældreansvarsloven. Det lægges til grund, at en afgørelse om midlertidig forældremyndighed vil kunne træffes inden for perioden på seks måneder. Herefter er det ikke hensigtsmæssigt at lade regler i folkeskoleloven regulerer forældrenes indbyrdes retsstilling. Det er således væsentligt, at en afgørelse efter folkeskoleloven ikke træder i stedet for en afgørelse om midlertidig eller endelig placering af forældremyndigheden efter forældreansvarsloven. Dette er baggrunden for begrænsning på 6 måneder.

Af hensyn til barnets sikkerhed og trivsel foreslås det indsat i bestemmelsen, at oplysninger, der kan tjene til at identificere barnets og/eller den medfølgende forælders opholdssted, ikke vil kunne oplyses til den forælder, hvis rettigheder begæres frataget under sagens behandling, herunder i forbindelse med den endelige afgørelse. Det betyder, at disse oplysninger hemmeligholdes under sagens behandling, herunder i forbindelse med partshøringen mv. De relevante oplysninger vil i praksis være krisecenterets navn og beliggenhed, herunder beliggenhedskommune mv.

Det bemærkes, at der af hensyn til barnets krav på skolegang i disse sager som udgangspunkt vil skulle fastsættes en kort frist i forbindelse med partshøringen, medmindre der i den konkrete sag foreligger helt særlige omstændigheder, som nødvendiggør, at den anden forælder får mere tid til at sætte sig ind i det relevante materiale og fremkomme med en udtalelse.

I henhold til forslaget, vil en afgørelse om at fratage en forældremyndighedshavers rettigheder i henhold til § 54, stk. 1, 1. pkt., betyde, at den forælder, som opholder sig på et krisecenter sammen med barnet, efterfølgende uden den anden forælders viden og samtykke kan flytte barnet til en anden folkeskole. Idet alle rettigheder i henhold til folkeskolelovens § 54, stk. 1, 1. pkt., med afgørelsen vil blive frataget, vil den anden forælder heller ikke længere medvirke til eller få øvrige oplysninger om barnets skolegang. Dette skønnes nødvendigt for at hemmeligholde, hvilken skoleelev nu bliver indskrevet på, og herunder elevens opholdssted.

For nærmere om henvises til lovforslagets § 1, nr. 1-2, og bemærkningerne hertil.

3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål

Den mulighed, som gives med lovforslaget, der skal sikre, at børn, der er på et krisecenter, kan komme i skole, når det af hensyn til barnets sikkerhed vil være nødvendigt at skifte skole for at beskytte barnets eller den medfølgende forældres anonymitet under opholdet på krisecenteret, således at den anden forælder ikke får kendskab til deres opholdssted, vurderes at understøtte delmål 4.1, hvorefter det inden 2030 skal sikres, at alle piger og drenge gennemfører gratis, inkluderende grundskoleundervisning og ungdomsuddannelse i høj kvalitet, der fører til relevante og effektive læringsresultater.

Efter delmål 16.2 skal mishandling, udnyttelse og menneskehandel og alle former for vold og tortur mod børn stoppes. Forslaget i forhold til børn på krisecentre vil endvidere kunne medvirke til opfyldelse af delmål 16.2, og det vurderes derfor, at lovforslaget vil have positive konsekvenser for Danmarks opfyldelse af verdensmål 16.

4. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Afgørelser efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 2, skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, og kommunerne skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold.

Afgørelser efter den foreslåede bestemmelse træffes således uanset forældrenes køn.

Med lovforslaget foreslås det, at kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor en elev, som pt. opholder sig i en boform efter § 109 i lov om social service, senest var folkeregisteret, hvis det er påkrævet af hensyn til elevens sikkerhed og trivsel, efter anmodning fra den forælder, som barnet opholder sig hos, med henblik på skoleskift træffe en midlertidig afgørelse om bortfald af den anden forælders rettigheder i henhold til folkeskolelovens § 54 stk. 1, 1. pkt., hvis det kan godtgøres at opholdet skyldes vold fra den anden forælder.

Kvinder er i væsentligt større omfang end mænd udsat for vold i nære relationer, og krisecentre efter § 109 i lov om

social service har historisk været et tilbud alene målrettet kvinder. Med vedtagelsen af lov nr. 329 af 9. april 2024 om ligestilling af mænds adgang til krisecentre har mænd pr. 1. juli 2024 også fået adgang til krisecentertilbud. Andelen af kvinder, der tager ophold på et krisecenter på grund af vold i nære relationer forventes dog fortsat at være væsentligt større end andelen af mænd. Dette indebærer, at når der skal træffes afgørelse efter den foreslåede bestemmelse, vil resultatet oftere blive, at en far får frataget sine rettigheder i henhold til folkeskoleloven end en mor.

Forslaget vil opretholde dette, og det vil derfor have negative ligestillingsmæssige konsekvenser for mænd.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes at have økonomiske konsekvenser for kommunerne på 2,4 mio. kr. årligt fra 2025 og varigt frem.

De økonomiske konsekvenser knytter sig til kommunernes fremadrettede meropgave med at træffe en midlertidig afgørelse om bortfald af den anden forælders rettigheder efter anmodning fra den forælder som opholder sig på et krisecenter. Der skønnes at være ca. 1300 skolesøgende børn årligt, som har ophold med en af deres forældre på et krisecenter efter servicelovens § 109, og det vurderes, at en mindre andel af disse børn svarende til ca. 450 børn vil være den potentielle målgruppe for lovforslaget.

De økonomiske konsekvenser skal DUT-forhandles med kommunerne.

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for stat og regioner, og det vurderes at følge principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

Lovforslaget har ikke implementeringskonsekvenser for det offentlige.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget forventes at betyde hurtigere afgørelser for det enkelte barn i sager om skoleskift ved ophold på krisecentre, idet en flytning uden samtykke fra den anden forældremyndighedsindehavere ikke længere vil skulle afvente en afgørelse om midlertidig forældremyndighed i henhold til forældreansvarsloven.

Sagsbehandlingen skal tilrettelægges, så en afgørelse kan træffes hurtigt.

Lovforslaget vil have negative administrative konsekvenser for den forælder, som får frataget sine rettigheder, idet dette

vil kunne ske hurtigere end ved anvendelse af anden lovgivning.

Der fastsættes ikke regler om klageadgang, da afgørelsen alene har virkning til der træffes afgørelse efter forældreansvarsloven.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 4. april 2024 til den 13. maj 2024 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Adoption og Samfund, Ankestyrelsen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) - Lederforening, Børne- og kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, CEPOS, Ceva, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler - grundskoler og gymnasier, Danmarks Statistik, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Magisterforening, Dansk Metal, Dansk Oplysnings Forbund, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Døves Landsforbund, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Skoleelever, Danske Undervisningsorganisationers Samråd, Data-tilsynet, Den uvildige konsulentordning på handicapområdet (DUKH), Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Det Nationale Integrationsråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, DJØF, Efterskoleforeningen, Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR), EVA - Danmarks Evalueringsinstitut, Finans Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Fag og Arbejde (FOA), Foreningen af Døgn og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af katolske skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen for Forældre til Elever i Fri- og Privatskoler, Foreningen Frie Fagskoler, Foreningen til gavn for børn og unge (fobu), Foreningsfællesskabet Ligeværd, Forsikring og Pension, Frie Skolers Lærerforening, Friskolerne, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kostskoler.dk, Kraka, Kriminalforsorgen, Landsforeningen af 10. Klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landssamråd for PPR-che-

fer, Lederne, Lilleskolerne, OpenDenmark, Ordblindeforeningen, Plejefamiliernes Landsforening, Red Barnet, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af Steinerskoler i Danmark, Samarådet for Specialskoleledere, Sjældne Diagnoser, Skole og

Forældre, Skolelederforeningen, SMVdanmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Udbetaling Danmark, Uddannelsesforbundet, Uddannelseslederne, Ungdomsskoleforeningen og Økonomistyrelsen.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ja. Lovforslaget medfører kommunale merudgifter på ca. 2,4 mio. kr. årligt fra 2025 og varigt frem. Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for stat og regioner.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet mv.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget vil medføre positive konsekvenser for børn på krisecentre, som hurtige vil få mulighed for skoleskift uden inddragelse af den anden forælder.	Lovforslaget vil have negative administrative konsekvenser for den forælder, som får frataget sine rettigheder, idet dette vil kunne ske hurtigere end ved anvendelse af anden lovgivning. Der fastsættes ikke regler om klageadgang, da afgørelsen alene har virkning til der træffes afgørelse efter forældreansvarsloven.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af § 54, stk. 1, 1. pkt., i folkeskoleloven, at forældrenes rettigheder efter § 3 b, § 9, stk. 3 og 4, og §§ 12-14, § 16 c, stk. 3, og §§ 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i § 54, stk. 1, 1. pkt., efter ”eleven” at indsætte ”jf. dog stk. 3”.

Med den foreslåede ændring af bestemmelsen er der tale om en konsekvensændring som følge af § 1, nr. 2, hvor der foreslås indsat et nyt stykke i folkeskolelovens § 54, stk. 3, som fastsætter en undtagelse til bestemmelsen i § 54, stk. 1, 1. pkt. Der må som følge heraf indsættes en henvisning til den foreslåede nye bestemmelse i § 54, stk. 3, i § 54, stk. 1.

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2.

Til nr. 2

Det fremgår af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 54, stk. 1, at forældrenes rettigheder efter § 3 b, § 9, stk. 3 og 4, og §§ 12-14, § 16 c, stk. 3, og §§ 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældrenes myndighed, træffer selv afgørelse efter § 12, § 14, stk. 6, § 19 d, § 19 e, § 19 f, § 20, stk. 1 og 2, § 22, stk. 4, og § 27, stk. 1.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås efter § 54, stk. 2, at indsætte en ny bestemmelse i § 54, stk. 3, hvoraf fremgår, at såfremt en elev opholder sig i en boform efter § 109 i lov om social service med den ene forælder, og godtgøres det, at opholdet skyldes vold som defineret i § 109 i lov om social service fra den anden forælder, kan kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor eleven senest var folkeregisteret, hvis det er påkrævet af hensyn til elevens sikkerhed og trivsel efter anmodning fra den forælder, som barnet opholder sig hos, med henblik på skoleskift træffe en afgørelse om bortfald af den anden forælders rettigheder i henhold til stk. 1, 1. pkt. Afgørelsen kan træffes for en periode på op til 6 måneder, eller til der er truffet afgørelse om midlertidig eller endelig placering af forældremyndigheden efter forældreansvarsloven. Oplysninger, der kan tjene til at identificere barnets opholdssted, må ikke oplyses til den forælder, hvis rettigheder begæres frataget efter 1. pkt. under sagens behandling, herunder i forbindelse med den endelige afgørelse.

Da der er tale om et indgreb i en forældres rettigheder i forhold til eget barn foreslås det, at rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt., højest vil kunne fratages i 6 måneder, og indgrebet vil falde bort, hvis der inden dette tidspunkt er truffet afgørelse om midlertidig eller endelig placering af forældremyndigheden hos den ene forælder efter forældreansvarsloven, eller hvis barnet fraflytter et krisecenter til egen bolig.

Det foreslås, at det vil være elevens seneste bopælskommune inden opholdet på krisecenteret, som efter anmodning fra den forælder, som eleven opholder sig hos, skal træffe afgørelse i sagen.

Afgørelsen vil skulle træffes på baggrund af en eventuel udtalelse fra det relevante krisecenter samt andre relevante oplysninger fra f.eks. politiet eller de sociale myndigheder om vold i familien mv. Efter praksis udsteder krisecentre en erklæring om baggrunden for opholdet. Foreligger der en sådan krisecentererklæring, der samtidigt indeholder oplysninger om barnet og barnets perspektiv på baggrund af volden m.v., vil den oftest kunne danne grundlag for at træffe en midlertidig afgørelse om fratagelse af rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt.

I øvrigt vil der konkret være tale om en afvejning mellem karakteren af volden og dennes betydning for barnet, samt hensynet til den anden forældres rettigheder.

Af hensyn til elevens krav på skolegang, er det hensigten, at en anmodning efter bestemmelsen vil skulle færdigbehandles inden 7 arbejdsdage efter modtagelsen, medmindre dette på grund af sagens kompleksitet undtagelsesvis ikke er muligt.

Det bemærkes, at en afgørelse der træffes i medfør af det foreslåede stk. 3, vil være en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Det betyder bl.a., at den forældremyndighedsindehaver, hvis rettigheder frataget, vil have en række partsbeføjelser, herunder ret til partsaktindsigt og partshøring, og at der stilles en række krav til selve afgørelsen, herunder om begrundelse. Der fastsættes ikke regler om klageadgang i forhold til kommunalbestyrelsens afgørelse, som derfor vil være endelig. Der er lagt vægt på, at afgørelsen alene har virkning til, der træffes afgørelse efter forældreansvarsloven. Det lægges til grund, at en afgørelse om midlertidig forældremyndighed vil kunne træffes inden for perioden på seks måneder. Herefter er det ikke hensigtsmæssigt at lade regler i folkeskoleloven regulere forældrenes indbyrdes retsstilling. Det er således væsentligt, at en afgørelse efter folkeskoleloven ikke træder i stedet for en afgørelse om midlertidig eller endelig placering af forældremyndigheden efter forældreansvarsloven. Dette er baggrunden for begrænsning på 6 måneder.

Af hensyn til barnets sikkerhed og trivsel foreslås det indsat i bestemmelsen, at oplysninger, der kan tjene til at identificere barnets opholdssted, ikke vil kunne oplyses til den forælder, hvis rettigheder begæres frataget under sagens behandling, herunder i den endelige afgørelse. Det betyder, at disse oplysninger hemmeligholdes under sagens behandling, herunder i forbindelse med partshøringen mv. De rele-

vante oplysninger vil i praksis være krisecenterets navn og beliggenhed, herunder beliggenhedskommune mv.

Det bemærkes, at der af hensyn til barnets krav på skolegang i disse sager som udgangspunkt vil skulle fastsættes en kort frist i forbindelse med partshøringen, medmindre der i den konkrete sag foreligger helt særlige omstændigheder, som nødvendiggør, at den anden forældre får mere tid til at sætte sig ind i det relevante materiale og fremkomme med en udtalelse.

I henhold til forslaget, vil en afgørelse om at fratage en forældremyndighedshavers rettigheder i henhold til § 54, stk. 1, 1. pkt., betyde, at den forældre, som opholder sig på et krisecenter sammen med barnet, efterfølgende uden den anden forældres viden og samtykke kan flytte barnet til en anden folkeskole. Idet alle rettigheder i henhold til folkeskolelovens § 54, stk. 1, 1. pkt., med afgørelsen vil blive frataget, vil den anden forældre heller ikke længere

medvirke til eller få øvrige oplysninger om barnets skolegang. Dette skønnes nødvendigt for at hemmeligholde, hvilken skole eleven nu bliver indskrevet på, og herunder elevens opholdssted.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2025.

Det vil sige, at kommunen efter denne dato kan træffe afgørelse om at fratage en forældre dennes rettigheder efter § 54, stk. 1, 1. pkt., men den i bestemmelsen omhandlede vold, kan have fundet sted tidligere.

Loven vil ikke gælde for Færøerne og Grønland, da folkeskoleloven ikke gælder for Færøerne og Grønland og heller ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget
§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 989 af 27. august 2024, foretages følgende ændringer:

§ 54. Forældrenes rettigheder efter § 3 b, § 9, stk. 3 og 4, og §§ 12-14, § 16 c, stk. 3, og §§ 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældrenes myndighed, træffer selv afgørelse efter § 12, § 14, stk. 6, § 19 d, § 19 e, § 19 f, § 20, stk. 1 og 2, § 22, stk. 4, og § 27, stk. 1.

Stk. 2. Bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

1. I § 54, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »eleven«: », jf. dog stk. 3«.

2. I § 54 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Opholder en elev sig i en boform efter § 109 i lov om social service med den ene forælder, og godtgøres det, at opholdet skyldes vold som defineret i § 109 i lov om social service fra den anden forælder, kan kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor eleven senest var folkeregisteret, hvis det er påkrævet af hensyn til elevens sikkerhed og trivsel efter anmodning fra den forælder, som barnet opholder sig hos, med henblik på skoleskift træffe en afgørelse om bortfald af den anden forælders rettigheder i henhold til stk. 1, 1. pkt. Afgørelsen kan træffes for en periode på op til 6 måneder, eller til der er truffet afgørelse om midlertidig eller endelig placering af forældremyndigheden efter forældreansvarsloven. Oplysninger, der kan tjene til at identificere barnets opholdssted, må ikke oplyses til den forælder, hvis rettigheder begæres frataget efter 1. pkt. under sagens behandling, herunder i forbindelse med den endelige afgørelse.«